

احساس تنهایی در شهر

علل و پیامدها

عبدالحسین کلاتری: دانشیار دانشگاه تهران

سید سعید حسینی زاده: دکتری جامعه‌شناسی دانشگاه کاشان

محسن نیازی: استاد علوم اجتماعی دانشگاه کاشان

انتشار کتاب در نشست شماره ۱۹ مورخ ۱۳۹۸/۰۸/۰۳

شورای چاپ و نشر شهرداری تهران

به تصویب رسیده است.

سرشناسه	کلانتری، عبدالحسین، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	احساس تنهایی در شهر: علل و پیامدها / عبدالحسین کلانتری، سیدسعید حسینی‌زاده، محسن نیازی؛ ویراستاری علمی امید علی‌احمدی.
مشخصات نشر	تهران: شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	ص. ۵۷۱.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۲-۸۲-۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	تنهایی -- ایران -- جنبه‌های روان‌شناسی -- نمونه‌پژوهی
موضوع	Loneliness -- Iran -- Psychological aspects -- Case studies
موضوع	شهروندان ایرانی -- تهران -- نگرش‌ها -- نمونه‌پژوهی
موضوع	Civics, Iranian -- Tehran -- Attitudes -- Case studies
موضوع	شهرنشینی -- ایران -- تهران -- جنبه‌های روان‌شناسی -- نمونه‌پژوهی
موضوع	Urbanization -- Iran -- Tehran -- Psychological aspects -- Case studies
شناسه افزوده	حسینی‌زاده، سیدسعید، ۱۳۶۹ -
شناسه افزوده	ری، محسن، ۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	احمدی، امیدعلی، ۱۳۴۵ -، ویراستار
شناسه افزوده	شهرداری تهران، مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شناسه افزوده	Tehran Municipality, Tehran Urban Planning and Research Center
رده بندی کنگره	BF۷۰۹
رده بندی دیویی	۱۵۵/۹
شماره کتابشناسی ملی	۱۳۹۹
وضعیت رکورد	فیبیا

مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران

احساس تنهایی در شهر
تألیف: عبدالحسین کلانتری، سید سعید حسینی‌زاده، محسن نیازی
ویراستاری علمی: دکتر امید علی‌احمدی
ویراستار ادبی: فاطمه رشوند
صفحه‌آرایی و طراحی جلد: موسسه فرهنگی و هنری نگاه نو تهران
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
بها: ۴۷۰۰۰۰ ریال
ناشر: انتشارات مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۸۴۲-۸۲-۸
کلیه حقوق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشانی: خیابان شریعتی، خیابان پل رومی، خیابان شهید اکبری، نش خیابان آقابرگی، شماره ۳۲
کدپستی: ۱۹۶۴۳۵۶۱۱ | تلفن: ۲۲۳۹۲۰۸۲
info.rpc@tehran.ir | rpc.tehran.ir

۱	سخن نخست
۳	پیشگفتار
۵	مقدمه
۲۱	فصل اول: احساس تنهایی
۱۱۱	فصل دوم: ملاحظات و رویکردهای نظری احساس تنهایی
۱۷۹	فصل سوم: ملاحظات جمعیتی، روان شناختی و اجتماعی احساس تنهایی
۴۵۳	فصل چهارم: درآمدی بر ملاحظات روش شناختی احساس تنهایی
۴۷۹	فصل پنجم: ملاحظات مداخلاتی احساس تنهایی
۴۹۹	منابع

تحولات و دگرگونی‌های بنیادی در ارکان زندگی اجتماعی و پیدایش اشکال جدید از روابط و مناسبات شهری در دهه‌های گذشته، از جمله مباحثی بوده که توجه بسیاری از صاحب‌نظران و محققان علوم اجتماعی را به خود جلب کرده است. در این بین توجه به جنبه‌های آسیب‌پذیری روابط و مناسبات اجتماعی از آن جهت اهمیت دارد که در نهایت منجر به سُست شدن بنیاد نظام روابط عادی، روانی و اجتماعی اعضای جامعه در شهر می‌شود. به واقع یکی از موضوعات مهم در عصر حاضر تضعیف پیوندهای اجتماعی و تضعیف روابط و مناسبات اجتماعی و همبستگی و انسجام اجتماعی در جوامع و بخصوص در کلان‌شهرها است.

این موضوع در ارتباط با کلان‌شهر تهران با توجه به تراکم جمعیت، مهاجرت، شکل‌گیری شهرک‌های اقماری، گسترش شیوه‌های اسکان غیررسمی و امثالهم، حاکی از آن است که تهران با مسائل اجتماعی شهری بسیاری روبروست که ضرورت و اهمیت مطالعات و تحقیقات اجتماعی، بخصوص ضرورت پرداختن به مسائلی چون «احساس تنهایی» را بیش از پیش پررنگ‌تر می‌کند. مطالعه حاضر در این راستا در گام اول سعی در توصیف وضعیت احساس تنهایی در بین شهروندان شهر تهران است و در گام دوم تلاش کرده با توجه به رویکرد اجتماعی به تبیین وضعیت احساس تنهایی در بین شهروندان شهر تهران بپردازد و علل و عواملی اثرگذار بر این وضعیت را نشان دهد. بدون تردید با طرح و بررسی موضوعاتی از این دست، ضمن آشنایی مدیران و

کارشناسان حوزه شهری با مفاهیم و مبانی نظری موضوع، یافته‌ها و نتایج تجربی آن نیز ضمن توصیف و ترسیم وضعیت موجود و تبیین علل و عوامل اثرگذار بر آن، با ارائه پیشنهادات به مدیریت شهری کمک می‌کند تا با اتخاذ یک راهبرد و سیاست مناسب، در جهت تعدیل مسائل گام بردارد.

واقعیت این است که واکاوی تحولات شهرها و فرآیندهای برنامه‌ریزی بدون توجه به واکاوی احوال انسان فارغ از نوع احوال-کامیابی، شادی، غم، تنهایی، هویت، احساس تعلق، سرمایه اجتماعی و فرهنگی، خاطره، انسجام و وابستگی و امثالهم واجد ایراد جدی و سداختاری است. شهر همپایه حضور انسان‌هاست، شناخت و تحلیل احوالات شهروندان در شکل‌گیری شکوفایی شهر نقش بنیادین دارد، در این دوره مدیریت شهری بیان رویکرد «شهری برای همه» به نحوی با لزوم انتشار مجموعه‌ای از این کتاب‌ها پیوند خورده است.

امید است اثر حاضر که با ویژگی بین‌رشته‌ای داشتن و همچنین با پیوند ملاحظات نظری و تجربیات میدانی، در لفیض محترم و با راهبری و نظارت مدیریت امور اجتماعی و فرهنگی تدوین شده، مدیریت شهری را در راستای عمل به مأموریت‌ها و اتخاذ سیاست مناسب و متناسب با شرایط رهبر سازد.

محمد حسین وچانی

رئیس مرکز مطالعات و برنامه‌ریزی شهر تهران